

PARHELIUM

Pozorování halových jevů v České republice.

Nulté číslo.

Leden 2005.

Halový sloup u Slunce. Foto: Vladimír Odvářka, 30.1.2005. České Budějovice.

Projekt H.O.P. 2005

Parhelium – to znamená vedlejší slunce, čili je to jeden z mnoha halových jevů, které můžeme pozorovat na obloze. Protože je nový rok a na nový rok se mají dělat nové věci (většina nových věcí začíná právě na nový rok), rozhodl jsem, že založím zpravodaj projektu HOP, což je projekt na pozorování halových jevů v České republice. Zpravodaj by měl vycházet pravidelně, vždy na začátku nového měsíce a bude informovat o těch nejlepších a nejkrásnějších halových jevech za uplynulý měsíc, které se nám podařilo napozorovat a zaznamenat. Také by zde chtěl informovat o novinkách co se halových jevů týče, popřípadě i o jiných úkazech (duha, polární záře apod.), které proběhnou nad našim územím. Zatím je těžké psát o tom, co bude, první se to musí vyzkoušet, takže proto vychází toto nulté číslo zpravodaje, který by měl být jako na ukázkou. Nuže, čas kvapí, začtěte se tedy prosím do prvního příspěvku...

Halové jevy dne 18. ledna 2005 – Roman Maňák, Ždánice.

Prvním jevem ještě před východem Slunce byl halový sloup, který byl velmi výrazný, ale jakmile se dostalo Slunce nad obzor, stal se méně výrazným až jej nakonec Slunce úplně přezářilo. Poté byl pozorován slabý horní dotykový oblouk malého hala. Přibližně hodinu poté, co zmizel, se na osamělém cirru objevilo výrazné levé parhelium, které však vydrželo jen chvíli. V 11:35 UT bylo poprvé zpozorováno 22° halo, které bylo nejdřív dost slabé, ale postupně zjasnělo. Vnitřní okraj byl výrazně červený, následovala už méně výrazná oranžová a další barvy už byly spíše jen tušené. Rovněž v 11:35 UT byl opět pozorován horní dotykový oblouk, ten byl však dost slabý a zmizel prakticky okamžitě, zatímco 22° halo vydrželo téměř hodinu. Z tohoto hala byla pozorována celá horní polovina a část spodní. V 11:45 UT se objevil velmi slabý supralaterální oblouk, který však postupně mírně zjasněl. Z něj však byla pozorovatelná pouze malá horní část. Na chvíli se rovněž objevilo pravé parhelium, ale bylo dost slabé.

Malé halo dne 18.1.2005. Foto: Roman Maňák, Ždánice.

Halové jevy dne 18. ledna 2005 – Patrik Trnčák, Holešov.

Okolo 12:40 přicházejí od západu cirry a cirrostraty. Kolem 12:45 už lze vidět náznaky malého hala a o pár minut později i parhelia, ale velmi slabá. Až okolo 13:00 prakticky do 14:00 hodin se halové jevy jasně a jsou krásně viditelné. Nejjasnější je malé halo, které lze vidět ve své pravé polovině až skoro k obzoru. Také parhelia vznikají a zanikají tak, jak přes ně prochází oblaky cirrus. Horní dotkový oblouk byl patrný již od začátku, když bylo halo pozorovatelné ve své horní části. Vypadal jako duhově zbarvené písmeno V a jak Slunce klesalo, měnil svou podobu. Cirkumzenitální oblouk byl slabší a viditelný spíše ve slunečních brýlích. Velkým překvapením byl oblouk supralaterální, který byl v jednu chvíli celkem jasný. Měl duhové zbarvení a byl spojen s cirkumzenitálním obloukem. Okolo 14:05 už cirrostratus přešel a pouze v oblasti pravého parhelia byl ještě chomáček cirru. Okolo 14:30 již nastoupila altocumulová oblačnost. Celkově bych jev ohodnotil jako jasný a krásný.

Malé halo dne 18.1.2005. Foto: Patrik Trnčák, Holešov.

Halový jev dne 30. ledna 2005 – Vladimír Odvářka, České Budějovice.

K titulní straně: od 16:15 do 16:50 hodin byl pozorovaný velmi dobře viditelný halový sloup, přičemž zpočátku byla viditelná i jeho dolní polovina. Poznámka: myslím, že je zde vidět nádherný příklad halového jevu na ledových krystalcích, protože jak zkoumám fotografii sebe více, „klasický“ cirrus nebo cirrostratus nevidím. Neříkám, že jde vyloženě o diamantový prach, ale v tom momentě bylo v ovzduší určitě více ledových krystalků, než normálně. Napovídá tomu i pozorování spodní části sloupu. P.T.

Dne 30.1.2005 pozoroval i Martin Popek halové jevy, tentokrát v Nýdku.

Zhruba kolem 10:30 hod se objevil velmi slabý fragment malého hala o chvíli jsem zahlédl i slabý cirkumzenitální oblouk který na chvíli mimořádně zjasněl v duhových barvách. Úkaz skončil po 15 minutách. Malé halo bylo opět vidět mezi 12 30 až 13:00 hod. na obloze byly zastoupeny oblaka cirrus, cirrostratus a cumulus.

Cirkumzenitální oblouk ze dne 30.1.2005. Foto: Martin Popek, Nýdek.

Na konec ještě přehlednou tabulku napozorovaných halových jevů za měsíc leden:

Jméno pozorovatele:	Počet dní, kdy bylo halo:	Počet nocí, kdy bylo halo:	Celkem dní / nocí s halem:	Počet zaslaných fotografií:
Bartoniček Jan	0	0	0	0
Jareš Jan	0	0	0	0
Jůzová Kateřina	0	1	1	2
Kondziolka Jan	1	0	1	0
Kroužel Michal	0	2	2	3
Lažan Michael	0	0	0	0
Maňák Roman	8	3	11	93
Mocek Jan	0	0	0	0
Odvářka Vladimír	2	1	3	5
Popek Martin	11	2	13	35
Skřehot Petr	0	0	0	0
Trnčák Patrik	9	2	11	X
Tržický Tomáš	4	3	7	0
Třešňák Milan	2	0	2	0
Vilášek Martin	0	0	0	0